

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในพื้นที่ตำบลวัชบุรี อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาจะนำเสนอสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการศึกษา
2. วิธีดำเนินการศึกษา
3. สรุปผลการศึกษา
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในพื้นที่ตำบลวัชบุรี อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาสาเหตุของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในพื้นที่ตำบลวัชบุรี อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในพื้นที่ตำบลวัชบุรี อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่ตำบล
 ราชบุรี อำเภอราชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งประกอบด้วยจำนวน 12 กองทุน คณะกรรมการ
 164 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีของทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 116
 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถาม ซึ่ง
 ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด เพื่อระดมความคิดเห็นจากประชากรที่เป็น
 กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้ศึกษาได้จัดทำขึ้น จำนวน 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต่อการบริหาร
 จัดการกองทุนหมู่บ้าน

ตอนที่ 3 สาเหตุของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการมีส่วนร่วมต่อการ
 บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในพื้นที่ตำบลราชบุรี อำเภอราชบุรี
 จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขของคณะกรรมการกองทุน
 หมู่บ้านต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในพื้นที่ตำบลราชบุรี
 อำเภอราชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้ศึกษานำแบบสอบถาม
 ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 116 ชุด เก็บคืนได้ 116 ชุด คิดเป็น
 ร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ ค่าความถี่
 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการศึกษา

1. ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาพบว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 116 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 60 คน และเพศหญิง 56 คน

อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41-50 ปี รองลงมาคืออายุระหว่าง 31-40 ปี อายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป และอายุระหว่าง 20-30 ปี

อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาคืออาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว อาชีพอื่นๆ อาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจและอาชีพลูกจ้างพนักงานเอกชน

ระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งมากกว่า 2 ปี รองลงมาคือระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 2 ปี ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 1 ปี และระยะเวลาดำรงตำแหน่งน้อยกว่า 1 ปี

2. ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลวังขุบุรี อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก

3. สาเหตุของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

สาเหตุที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการได้รับความไว้วางใจในการเสนอชื่อและได้รับคัดเลือกจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยผ่านเวทีประชาคมของสมาชิกกองทุน เพื่อกำกับดูแลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้เป็นไปตามระเบียบของกองทุน เพื่อดูแลและจัดสรรผลประโยชน์ของชุมชนอย่างเป็นธรรม เพื่อพัฒนาให้ชุมชนมีความรักความสามัคคี เพื่อพัฒนากองทุนให้มีศักยภาพ มีความมั่นคงและมีความยั่งยืน บางท่านอาสาสมัครเข้ามาเป็นคณะกรรมการกองทุนเพื่อกำกับดูแลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อตรวจสอบการบริหารจัดการกองทุนให้มีความโปร่งใส

4. ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ปัญหาอุปสรรคของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในพื้นที่ตำบลวชิรบุรี อำเภอวชิรบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านบางแห่งยังมีปัญหาด้านการบริหารจัดการคือไม่เข้าใจในระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนน้อย กรรมการบางคนไม่มีความรู้ด้านการบริหารกองทุน ไม่รู้บทบาทหน้าที่ตนเอง ไม่มีความโปร่งใส ไม่มีความยุติธรรม ขาดการประชุมชี้แจงระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก ระบบบัญชียังไม่ถูกต้องเป็นปัจจุบันเพราะคณะกรรมการไม่มีความรู้ด้านการจัดทำบัญชี และระบบบัญชีมีความยุ่งยาก ส่วนในด้านสมาชิกไม่เข้าใจและไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนเพราะไม่รู้เรื่องระเบียบข้อบังคับ ไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง ไม่ปฏิบัติตามโครงการที่ตนเองเสนอขอ ต้องการกู้ยืมเงินในจำนวนที่สูงจึงส่งผลให้จำนวนเงินไม่เพียงพอต่อความต้องการ ไม่เข้าใจการจัดทำนิติกรรมสัญญา ไม่ให้ความร่วมมือในการประชุมไม่เห็นความสำคัญของการประชุมยกเว้นการเข้าประชุมเพื่อยืมเงินเท่านั้น และการส่งเงินคืนไม่ตรงตามกำหนดระยะเวลา

แนวทางแก้ไขของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในพื้นที่ตำบลวชิรบุรี อำเภอวชิรบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นควรจัดฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้แก่สมาชิกและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในด้านระเบียบข้อบังคับกองทุน การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน จัดให้มีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อพบปะแลกเปลี่ยนปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการ มอบหมายหน้าที่ให้ตรงกับความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล สร้างความรักความสามัคคี ให้ความยุติธรรมแก่สมาชิกโดยเท่าเทียมกัน และร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายให้มากขึ้น โดยยึดระเบียบข้อบังคับของกองทุนในการดำเนินงาน ติดตามให้คำแนะนำการกู้ยืมเงินของสมาชิกให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่เสนอขอ และรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสนับสนุนเงินกองทุนเพิ่มขึ้นและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ในการปฏิบัติงานแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในพื้นที่ตำบลรัชบุรี อำเภอรัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในภาพรวมพบว่าทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับมีส่วนร่วมมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการทํานิติกรรมสัญญา รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการ ด้านการออกระเบียบข้อบังคับ ด้านการพิจารณาเงินกู้ ด้านการจัดทำบัญชี ด้านการจัดหรือเรียกประชุมสมาชิก ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย ด้านการรับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก และด้านการสำรวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรูญ เจือจันทร์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการค้าเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแสนสุข อำเภอรินชาราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับปฏิบัติมากอยู่ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการมอบหมาย ด้านการรับสมัครและการจัดทำทะเบียนสมาชิก ด้านการจัดทำบัญชีผู้กู้ยืมและการประชาสัมพันธ์ ด้านการทํานิติกรรมหรือกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาระผูกพัน ด้านการออกระเบียบข้อบังคับกองทุน ด้านการสำรวจการประกอบอาชีพต่างๆในชุมชน ด้านการพิจารณาให้กู้เงินตามระเบียบหลักเกณฑ์ และมาตรการดำเนินงานอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ด้านการประชุมและการเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนด และด้านการบริหารจัดการกองทุน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุมพล จันทุม ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เขตอำเภอกักคี่ชุมพล จังหวัดชัยภูมิ พบว่าประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับมาก

ที่เป็นเช่นเพราะคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่อยู่ในวัยที่มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงมีความคล่องตัวในการทำงาน คือช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี เป็นผู้ที่มีการประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านมากกว่า 2 ปี จึงมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้ และมีเวลาในการ

บริหารจัดการกองทุนเพราะไม่ได้ออกไปทำงานต่างถิ่นประกอบอาชีพภายในชุมชนเองคือ อาชีพเกษตรกรรม จึงทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอยู่ในระดับมีส่วนร่วมมาก

2. สาเหตุที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการได้รับความไว้วางใจจาก สมาชิกในการเสนอชื่อและได้รับคัดเลือก โดยผ่านเวทีประชาคมของสมาชิกกองทุน เพื่อกำกับ ดูแลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้เป็นไปตามระเบียบของกองทุน เพื่อดูแลและจัดสรร ผลประโยชน์ของชุมชนอย่างเป็นธรรม เพื่อพัฒนาให้ชุมชนมีความรักความสามัคคี เพื่อพัฒนา กองทุนให้มีศักยภาพมีความมั่นคงและมีความยั่งยืน บางคนอาสาสมัครเข้ามาเป็น คณะกรรมการกองทุนเพื่อกำกับดูแลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ และ เพื่อตรวจสอบการบริหารจัดการกองทุนให้มีความโปร่งใส

ที่เป็นเช่นนี้เพราะ คณะกรรมการที่ได้รับคัดเลือก เข้ามาเป็นคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการทำงาน เป็นที่รักและไว้วางใจของ คนในชุมชนให้เป็นตัวแทนเข้ามาบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน คือให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเพื่อทำหน้าที่ในการ ดูแลเงินกองทุนที่ได้รับจากรัฐบาลให้เกิดประโยชน์อย่างทั่วถึง มีความโปร่งใสและยุติธรรม เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย

3. ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ต่อการ บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ บางแห่งคณะกรรมการไม่ปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ได้รับมอบหมาย เวลาประชุมคณะกรรมการทำงานไม่ครบทุกคน ขาดการเพิ่ม ประสิทธิภาพคณะกรรมการในการจัดทำทะเบียนคุมต่างๆ เช่น ทะเบียนคุมสมาชิก ทะเบียน ข้อมูลการประกอบอาชีพ การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย งบกำไรขาดทุน งบดุล ระบบบัญชีมี ความยุ่งยากมากเกินไป ไม่มีความโปร่งใสและไม่มีความยุติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ในด้าน สมาชิกไม่รู้บทบาทหน้าที่ตนเอง มีส่วนร่วมในการประชุมน้อย ไม่เข้าใจการทำนิติกรรม สัญญาตามระเบียบข้อบังคับ บางคนขี้มเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ไม่ให้ความร่วมมือในการ บริหารจัดการ ทำให้เกิดความล่าช้าในการส่งเงินคืนกองทุน และในด้านอื่นๆ วัตถุประสงค์ไม่ เพียงพอ ไม่มีสถานที่ในการปฏิบัติงานที่เป็นเอกเทศ เงินกองทุนหมู่บ้านไม่เพียงพอ ให้สมาชิก กู้ยืม ดังนั้นในการแก้ไขปัญหการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ จึงควรให้ ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเริ่มตั้งแต่กระบวนการในการมี

ส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลโครงการ พร้อมทั้งฝึกอบรมเพิ่มพูนศักยภาพคณะกรรมการและสมาชิกกองทุน เพื่อให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง ให้เห็นถึงความสำคัญของกองทุนหมู่บ้าน โดยยึดกฎระเบียบกองทุนหมู่บ้านเป็นหลัก สิ่งเหล่านี้จะทำให้กองทุนหมู่บ้านประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

จากผลการศึกษาผู้ศึกษาได้นำมาวิเคราะห์ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลวชิชบุรี อำเภอวชิชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จากผลการศึกษามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

1.1.1 ควรมีการจัดฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะความรู้แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในด้านบทบาทหน้าที่ การบริหารจัดการ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ระบบบัญชี และศึกษาดูงานในพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ธนาคารหมู่บ้าน เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน จะทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในแนวทางการพัฒนา ตลอดจนการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้

1.1.2 รัฐบาลควรสนับสนุนเงินเพิ่มทุนให้กองทุนหมู่บ้านที่มีการบริหารจัดการดี ที่มีการนำเงินไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และก่อให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้แก่ชุมชน

1.1.3 ให้ทางราชการกำกับดูแล และส่งเสริมสนับสนุนให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็ง โดยการกำกับดูแลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้เป็นไปตามระเบียบของกองทุนอย่างเคร่งครัด

1.1.4 ขยายระยะเวลาการคืนเงินกู้เนื่องจากระยะเวลาการคืนเงินกู้เร็วเกินไป เงินที่นำไปลงทุนยังไม่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น โครงการเลี้ยงโค-กระบือ ต้องใช้เวลา 2-3 ปี จึงจะจำหน่ายลูกโค-กระบือได้

1.1.5 จัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกกองทุนโดยกองทุนแห่งชาติต้องออกระเบียบใหญ่ให้แต่ละกองทุนมีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกกองทุนให้ชัดเจน เช่น เงินฌาปนกิจ สงเคราะห์สมาชิกที่เสียชีวิต เงินสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส เงินทุนการศึกษา

1.1.6 มีที่ทำการกองทุนเป็นเอกเทศโดยให้รัฐสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน เนื่องจากในปัจจุบันกองทุนยังไม่มีที่ทำการเป็นของตนเองเงินคอกผลที่ได้ไม่เพียงพอต่อการจัดสร้างที่ทำการ

1.1.7 ควรมีการรักษากองทุนนี้ไว้กับประชาชนต่อไปเพื่อเป็นการสร้างงานสร้างรายได้แก่ประชาชน และเพื่อลดปัญหาการว่างงานของคนในชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

1.1.8 ให้กองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันการเงินในชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน) เพื่อลดค่าใช้จ่ายของกองทุนในการเข้าไปติดต่อบริการที่อำเภอ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิก และลดขั้นตอนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

1.1.9 มีการประชุมเป็นประจำสม่ำเสมอและยึดกฎระเบียบกองทุนอย่างเคร่งครัด อย่างน้อยควรประชุมกันเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน การประกอบอาชีพตามโครงการที่ตนเสนอ

1.2 ด้านการออกระเบียบข้อบังคับ

1.2.1 ให้รัฐหามาตรการช่วยเหลือในกรณีผู้กู้เงิน ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ (กู้เงินไปใช้หนี้) ควรมีมาตรการลงโทษที่ชัดเจนเพื่อไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบ

1.2.2 กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการเป็นวาระละ 4 ปี เพราะคณะกรรมการบางท่านยังไม่มีความรู้ในหลักการบริหารงาน ต้องเข้ามาเรียนรู้ก่อน บางครั้งพอเรียนรู้หลักการบริหารกองทุนได้ก็หมดวาระ คนใหม่เข้ามาต้องเรียนรู้ใหม่ทำให้การบริหารกองทุนไม่ต่อเนื่องเกิดความล่าช้า

1.3 ด้านการจัดทำบัญชี

1.3.1 แต่งตั้งผู้ตรวจสอบบัญชีกองทุนเป็นบุคคลภายนอก เพราะบางหมู่บ้านคณะกรรมการกองทุนไม่มีความรู้ทางด้านการจัดทำบัญชี ต้องมีคนช่วยแนะนำ และตรวจสอบการจัดทำบัญชีกองทุน

1.3.2 จัดหาระบบบัญชีที่ง่ายแก่การเข้าใจและง่ายแก่การทำสำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เพราะบางหมู่บ้านคณะกรรมการไม่มีความรู้ทางด้านบัญชีจึงไม่เข้าใจระบบการจัดทำบัญชีของกองทุนเท่าที่ควร เช่น งบรายรับ-รายจ่าย งบกำไรขาดทุน งบดุล

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการศึกษา เรื่องการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลวชิรบุรี อำเภอวชิรบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษามี ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านประสบผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนี้

2.1 ควรจัดให้มีการพัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพด้านการจัดทำบัญชี ด้านบริหาร การจัดการ ด้านกฎหมาย แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/จังหวัด ธนาคารออมสิน หรือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร ศูนย์การศึกษานอกระบบและศูนย์การเรียนรู้ตามอัธยาศัย ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง สามารถตรวจสอบได้ เพราะคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อครบวาระ

2.2 ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น อบต. เข้ามามีส่วนร่วมในการ สนับสนุนเงินทุนเพิ่มสำหรับกองทุนที่มีสมาชิกมาก และมีผลการดำเนินงานในระดับดี ฝึก อาชีพแก่สมาชิกกองทุน และติดตามประเมินผล สมาชิกที่กู้เงินไปประกอบอาชีพ ว่าเป็นไป ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับชุมชน มากที่สุด

2.3 ควรนำหลักบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ไปใช้ในการบริหารงาน กองทุนหมู่บ้าน เพราะจากปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จากการศึกษาคั้งนี้พบว่าส่วนใหญ่ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านไม่มีความโปร่งใส ขาดความสามัคคี ไม่มีความยุติธรรม

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

3.1 การศึกษาคั้งนี้ เป็นการศึกษาเพียง 1 ตำบล 12 กองทุน ดังนั้นหากมีการขยาย ขอบเขตด้านพื้นที่ในระดับอำเภอ หรือระดับจังหวัด จะทำให้เห็นภาพรวมของการมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน อันจะมีประโยชน์ต่อแนวทางการเสริมสร้างประสิทธิภาพใน การบริหารจัดการกองทุนให้แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

3.2 ควรมีการศึกษา เรื่องการประเมินผลสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในระดับอำเภอหรือจังหวัด จะทำให้เห็นภาพรวมของผล ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ เพื่อจะนำไปเป็นแนวทางในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านให้มีความมั่นคงสืบ ต่อไป